

Nr 108.

Av herr **Viklund m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård samt om bidrag till avlöningar åt distriktstandläkare och distriktstandsköterskor m. m.

När riksdagen år 1938 fattade beslut rörande folktandvården, hälsades detta allmänt med tillfredsställelse ute i landet. Det ansågs nämligen, att denna betydelsefulla sociala reform skulle — förutom värdet i övriga avseenden — på ett verksamt sätt lända folkhälsan till gagn. Från landstingens och kommunernas sida visades också redan från början stort intresse för denna fråga. Ty omedelbart vidtogos förberedelser för verksamhetens igångsättande. Nu efter att drygt fyra år förflutit, från det beslutet fattades, finner man, att de stora förväntningar, som ställdes på denna välfärdsinstitution, behöva mycket lång tid för att bli infriade. Och man torde knappast göra sig skyldig till någon överdrift, om man säger, att på många håll besvikelse och otålighet börja ge sig tillkänna över att verksamheten har så svårt att komma i gång. Huvudorsaken till detta förhållande är den alltjämt rådande svårigheten att kunna erhålla tandläkare. Så sent som förliden sommar hade man exempelvis inom Norrbottens län ej kunnat få någon tandläkare anställd för folktandvården. Från landstingets och kommunernas sida har allt gjorts som kan göras för att få denna tandvårdsverksamhet till stånd. Planer för densamma ha sålunda utarbetats samt godkänts av vederbörande myndigheter. Landstinget har anslagit erforderliga medel för ändamålet, lokaler ha anskaffats, ett flertal tandvårdspolikliniker ha inretts samt försetts med fullständiga utrustningar. Men det hela har också måst stanna vid detta. På grund av att tandläkare ej stått att erhålla, har verksamheten legat nere.

Detta måste givetvis vålla bekymmer, allra helst som behovet av folktandvård är ytterst trängande. Vad som framför allt måste inge oro i detta hänseende är, att tiden går och barnen ej kunna beredas hjälp mot tandsjukdomarna. Rapporter från tjänstläkarnas skolbarnsundersökningar ge skrämmande skildringar av dessa sjukdomars omfattning. Förutom de lidanden, nämnda sjukdomar vålla barnen och som i högsta grad inverka menligt på deras skolarbete, så försittes möjligheten att i tid bota tandåkommorna ävensom avvärja tandsjukdomarnas besvärliga och kostsamma följdverkningar för såväl den enskilde som för samhället.

Inom landstinget har man därför funnit det synnerligen angeläget, att skyndsamma åtgärder vidtagas för speciellt barntandvården. Detta har ansetts nödvändigt, i synnerhet som bristen på tandläkare sannolikt ännu lång

tid framöver lägger hinder i vägen för ett ordnande av en planenlig folk-tandvård. För att åstadkomma detta har det ansetts ändamålsenligt, att, då endast ett ringa fåtal tandläkare kunna erhållas, dessa få till uppgift att ägna sig enbart åt barntandvården.

Då sådana åtgärder torde få anses ligga helt i linje med de syften, statsmakterna haft vid folktandvårdens beslutande, bör det också anses skäligt, att statsbidragsbestämmelserna bli föremål för en sådan justering, att bidrag till enbart barntandvård under här berörda särskilda förhållanden kunna erhållas efter enahanda grunder, som gälla för folktandvård.

Med hänvisning till vad här sålunda anförts vilja vi anhålla,

att riksdagen vid behandlingen av punkterna 158 och 159 i statsverkspropositionens femte huvudtitel måtte besluta hemställa hos Kungl. Maj:t, att landsting, som på grund av svårighet att erhålla tandläkare ej kunna åstadkomma folk-tandvårdens planenliga ordnande och som därför måste i vissa områden begränsa verksamheten till enbart barntandvård enligt av myndigheter utfärdade bestämmelser, måtte erhålla statsbidrag till utrustning av polikliniker ävensom till avlöningar åt distriktstandläkare och distriktstandsköterskor efter samma grunder, som gälla för folktandvården.

Stockholm den 22 januari 1943.

K. G. Viklund.

J. F. Grym.

J. O. Gavelin.
